

Sygn. akt I Ns 1123/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2016 roku

Sąd Rejonowy w Słupsku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Barbara Nowicka

Protokolant: E. B.

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2016 roku

na rozprawie w S.

sprawy z wniosku **J. D.**

z udziałem E. D.

o podział majątku wspólnego

postanawia:

I. ustalić, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków J. D. i E. D. wchodzi stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny, położony w S., przy ul. (...) dla którego Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 161.000,- zł (sto sześćdziesiąt jeden tysięcy złotych),

II. oddalić wniosek uczestniczki E. D. o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym;

III. dokonać podziału majątku wspólnego w ten sposób, że:

1/ przyznać na wyłączną własność uczestniczce E. D. opisany w pkt I stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny,

2/ zasądzić od uczestniczki E. D. na rzecz J. D. kwotę 80.500,- zł (osiemdziesiąt tysięcy pięćset złotych 50/100) tytułem spłaty jego udziału w majątku wspólnym, płatną jednorazowo w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w zapłacie tej należności;

IV. dokonać rozliczenia poniesionych przez uczestniczkę nakładów w ten sposób, że zasądzić od wnioskodawcy J. D. na rzecz uczestniczki E. D. kwotę 2.817,50 zł (słownie: dwa tysiące osiemset siedemnaście złotych 50/100) płatną jednorazowo w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w zapłacie tej należności, oddalając wniosek uczestniczki o rozliczenie nakładów i wydatków w pozostałym zakresie;

V. ustalić, że każda ze stron ponosi koszty postępowania związane z udziałem w sprawie we własnym zakresie.

Sygn. akt I Ns 1123/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. D. wniósł o podział majątku wspólnego byłych małżonków J. D. oraz E. D..

Wskazał, że w skład majątku wspólnego wchodzi prawo własności lokalu mieszkalnego, położonego w S. przy ulicy (...), o powierzchni 67,42 m², o wartości 220.000,00 zł.

Wnioskodawca wniósł o zniesienie współwłasności majątku wspólnego stron poprzez przyznanie na własność uczestniczce postępowania nieruchomości lokalowej położonej w S. przy ul. (...), wraz ze spłatą na rzecz wnioskodawcy kwoty 110.000,00 zł

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi jedynie przedmiotowa nieruchomość, która nabyta została dzięki pomocy matki uczestniczki postępowania, która zapisała się oraz wpłaciła na rzecz Międzyzakładowej Wspólnoty Mieszkaniowej wpisowe. Jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego zarząd Wspólnoty zdecydował, że przyszli właściciele będą pomagać przy budowie nieruchomości. Prace te wykonywał wnioskodawca osobiście. W roku 1988 matka uczestniczki przekazała małżonkom wszystkie prawa do własności lokalu, zaś oni zaciągnęli kredyt na zakup lokalu. Z uwagi na zbyt niską kwotę kredytu, małżonkowie dokonywali miesięcznych wpłat na dokończenie inwestycji. Wpłaty te pokrywane były z pracy zarobkowej wnioskodawcy, albowiem w tym okresie zatrudniony był w przedsiębiorstwie zagranicznym, co zapewniało mu znacznie wyższe, niż uczestniczka postępowania zarobki. Po zakończeniu budowy, wnioskodawca przez kolejny rok wykonywał w lokalu stron prace wykończeniowe. Po rozwodzie wnioskodawca w dalszym ciągu zamieszkiwał we wspólnym lokalu stron, mając do dyspozycji najmniejszy pokój oraz pomieszczenia wspólne. Na skutek zgłoszonego wniosku do zarządu wspólnoty mieszkaniowej, strony uiszczają opłaty eksploatacyjne po połowie. W 2009 roku wnioskodawca wyprowadził się ze wspólnego lokalu, przy czym w dalszym ciągu uiszczal połowę kosztów związanych w eksploatacją nieruchomości.

Uczestniczka postępowania E. D. w odpowiedzi na wniosek zakwestionowała wskazaną we wniosku wartość lokalu podlegającego podziałowi oraz wniosła o ustalenie nierównych udziałów stron w majątku wspólnym żądając, by udziały byłych małżonków w majątku wspólnym wynosiły odpowiednio $\frac{1}{4}$ dla wnioskodawcy J. D. i $\frac{3}{4}$ dla uczestniczki postępowania E. D., ze względu na stopień przyczynienia się każdego z małżonków do powstania tego majątku.

Na uzasadnienie wniosku o ustalenie nierównych udziałów uczestniczka podniosła, że środki na pokrycie wkładu za mieszkanie stron pozyskane zostały od rodziców uczestniczki postępowania. Od 1985 roku uczestniczka postępowania dokonywała wpłat na budowę lokalu. Środki te uczestniczka postępowania uzyskiwała z wykonywanej przez siebie pracy zarobkowej oraz ze zlikwidowanej księżeczki mieszkaniowej, która została założona na jej rzecz. Pozostałe środki pozyskane zostały w zaciągniętego przez strony postępowania kredytu hipotecznego, który spłacony został ze środków przekazanych od rodziców stron po połowie, przy czym środków przekazanych przez matkę uczestniczki małżonkowie nie musieli zwracać.

Uczestniczka postępowania ponadto podniosła, iż od początku małżeństwa, w przeciwieństwie do wnioskodawcy, który stracił pracę i był osobą bezrobotną, była pracownikiem pełnoetatowym.

Uczestniczka postępowania w piśmie procesowym z dnia 12.06.2014 r., którego wnioski zostały doprecyzowane w piśmie procesowym z dnia 23.06.2014 r. wniosła o rozliczenie nakładów z jej majątku osobistego na majątek wspólny stron w postaci:

- kwot wpłacanych przez rodziców uczestniczki postępowania przed zawarciem związku małżeńskiego, tj. wkładu wniesionego przez matkę uczestniczki postępowania w wysokości 300.000,00 zł, wpłaty w wysokości 255.186,00 zł, składek członkowskich w kwocie 6.600,00 zł (łącznie 561.786,00 zł),
- środków związanych z likwidacją założonej na jej rzecz księżeczki mieszkaniowej w kwocie 82.500,00 zł oraz premii gwarancyjnej w wysokości 177.051,00 zł (łącznie 342.676,00 zł),
- kwot pochodzących z zaciągniętej przez uczestniczkę postępowania pożyczki z zakładu pracy w wysokości 83.125,00 zł z przeznaczeniem na IV ratę wkładu na lokal, a przekazywanych na budowę wspólnej nieruchomości oraz

- przeprowadzonego po rozwodzie we wspólnym lokalu remontu w postaci wymiany okien (1.583,00 zł), piecyka gazowego (1.186,00 zł), przeróbki i wymiany instalacji gazowej (350,00 zł) oraz opłaty za zdjęcie gazomierza (163,44 zł).

Na rozprawie w dniu 13.06.2014 r. wnioskodawca wniósł o oddalenie wniosku uczestniczki postępowania o ustalenie nierównych udziałów. W piśmie procesowym z dnia 2.07.2014 r. wnioskodawca argumentował, iż przyczynił się do postania majątku wspólnego w zakresie na pewno nie mniejszym niż uczestniczka postępowania, wskazując, iż pracował przy budowie budynku, w którym znajduje się lokal stron. Praca ta była obowiązkowa i w razie jej nie wykonania na właścicieli nakładane były kary finansowe, które zwiększały ich zobowiązanie względem Wspólnoty. Po odebraniu lokalu, który był w stanie deweloperskim, wnioskodawca osobiście przeprowadzał prace wykończeniowe. W kwestii rozliczenia nakładów poczynionych w lokalu stron po wyprowadzce wnioskodawcy argumentował on, iż zostały one poczynione bez jego wiedzy i zgody oraz służyły wyłącznie polepszeniu warunków mieszkaniowych uczestniczki postępowania.

Ponadto wnioskodawca w piśmie procesowym z dnia 23.07.2014 r. wskazał, iż w zakresie wkładu w kwocie 300.000,00 zł, na pokrycie którego środki przekazane zostały przez matkę uczestniczki, nakładów w kwocie 255.186,00 zł oraz składek członkowskich w kwocie 6.600,00 zł nie pochodzą z jej majątku odrębnego uczestniczki. W kwestii rozliczenia nakładów z tytułu zaciągniętej pożyczki z zakładu pracy wnioskodawca argumentował, iż została zaciągnięta i spłacona w trakcie trwania małżeństwa. Odnośnie nakładu w postaci likwidacji księżeczki mieszkaniowej wnioskodawca podniósł, iż została ona zlikwidowana w trakcie trwania małżeństwa oraz brak jest dowodów na to, że środki z niej pochodzące przeznaczone zostały na wkład mieszkaniowy.

Na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. wnioskodawca przyznał, iż z dokumentów wynika, iż wpłaty wpisowego w wysokości 300.000,00 zł dokonała matka uczestniczki postępowania. Ponadto wnioskodawca wskazał, iż on również posiadał księżeczkę mieszkaniową z której likwidacji środki przeznaczone zostały na poczet przyszłego mieszkania, przy czym wnioskodawca nie posiada dowodów na poparcie tej okoliczności. Wnioskodawca przyznał także, że po rozwodzie uczestniczka postępowania przeprowadziła remont we wspólnym lokalu w postaci wymiany drzwi, płytek podłogowych w kuchni oraz remont kawałka ściany.

Na rozprawie 26.11.2016r. uczestniczka postępowania wniosła o dokonanie podziału lokalu poprzez przyznanie jego własności uczestniczce, w razie konieczności spłaty na rzecz wnioskodawcy, pomocy uczestniczce udzieli pracujący i posiadający zdolność kredytową syn stron. Uczestniczka nie ma żadnego dochodu obecnie, zamierza spłacić mieszkanie z przypadającego jej po rodzicach spadku, a w najgorszym wypadku sprzeda mieszkanie.

Wnioskodawca na rozprawie w dniu 16.11.2016 r. nie zgodził się na spłatę swojego udziału w ratach, ani odroczonej daty płatności albowiem nie obecnie nie ma gdzie mieszkać.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 1984 r. zakłady w pracy w S. (około 10 przedsiębiorstw), w tym Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...) w S., w którym zatrudniona była H. T. – matka E. D., powołały (...) Zespół Mieszkaniowy przy Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S., którego celem było wybudowanie mieszkań dla zatrudnionych pracowników. Matka E. D. zapisała się do tego funduszu i związku z tym w dniu 31.10.1984 r. dokonała wpłaty w kwocie 300.000,00 zł na pokrycie wkładu mieszkaniowego, która była warunkiem przyjęcia na poczet członków. Ponadto obowiązkiem członków było uiszczanie składek członkowskich oraz świadczenie pracy przy realizacji inwestycji. Z tytułu swojego członkostwa w Międzyzakładowym (...) Zespole Mieszkaniowym przy Wojewódzki Przedsiębiorstwie (...) w S. H. T. uiszcza łącznie kwotę w wysokości 6.600,00 zł tytułem składek członkowskich. **(bezsporne), a nadto:**

dowód: zeznania świadka M. S. (1), złożone na rozprawie w dniu 26.11.2014 r. k. 275, dowód wpłaty k. 122, karta wpłat k. 128, dowody wpłat /k. 297/, pisma Międzyzakładowego (...) Zespołu Mieszkaniowego przy Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S. /k. 351 i 352/, pismo

Zarządu Wspólnoty z dnia 16.09.2015 r. /k. 403/, pismo Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej z dnia 28.04.2016 r. /k. 453/, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 – 429/, zeznania E. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 429 - 430/.

Do dnia 14.09.1987 r. H. T. dokonała na poczet wkładu na uzyskanie prawa do lokalu położonego w S., przy ulicy (...), następujących wpłat:

- w dniu 18.08.1986 r. w kwocie 83.126,00 zł,
- w dniu 28.03.1987 r. w kwocie 84.000,00 zł oraz
- w dniu 14.09.1987 r. 88.060,00 zł (łącznie 255.186,00 zł).

W 1985 roku H. T. przeniosła prawa wynikające ze swojego członkostwa w Międzyzakładowym (...) Zespole Mieszkaniowym przy Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S. na rzecz swojej córki - E. D..

dowód: karta wpłat /k. 128/, dowody wpłat /k. 297/, zeznania E. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 429 - 430/.

E. D. z d. T. oraz J. D. zawarli związek małżeński w dniu 14.11.1987 r.

Wyrokiem z dnia 5.02.2003 r. wydanym w sprawie I RC 1144/02, Sąd Okręgowy w Słupsku rozwiązał przez rozwód związek małżeński stron. Wyrok uprawomocnił się z dniem 27.02.2003 r. Przed orzeczeniem o rozwiązaniu małżeństwa przez rozwód, małżonkowie pozostawali w ustawowym ustroju wspólności majątkowej. Nie zawierali umów małżeńskich majątkowych, nie orzeczono wobec nich rozdzielności majątkowej, ani separacji. **(bezsporne), nadto:**

dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa /k. 4 akt I RC 1144/02/, wyrok SO w S. z dnia 5.02.2003 r. /k. 44 akt I RC 1144/02/, zarządzenie /k. 50/.

W dniu 19.11.1987 r. E. D. zaciągnęła u swojego pracodawcy – Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa (...) w S. pożyczkę zakładową w wysokości 83.125,00 zł. Pożyczka spłacana miała być w ratach miesięcznych w wysokości 1.386,00 zł przez 5 lat. Kwotę uzyskaną z pożyczki E. D. w całości wpłaciła na pokrycie wkładu na lokal mieszkalny, położony w S. przy ul. (...) w S..

dowód: umowa pożyczki nr (...) k. 124 – 126, karta wpłat k. 128, zeznania E. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 429 - 430/,

W dniu 18.05.1988 r. pomiędzy Skarbem Państwa a małżonkami E. D. i J. D. doszło do zawarcia umowy użytkowania wieczystego. Na mocy tejże umowy Skarb Państwa oddał E. D. i J. D. udział w 14/1000 w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej o powierzchni 653 m⁽²⁾, oznacz. nr(...) obręb nr (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...). **(bezsporne), nadto:**

dowód: akt notarialny rep. A nr (...) z dnia 19.05.1988 r. /k. 240 – 241/, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 – 429/,

W dniu 7.11.1988 r. małżonkowie E. D. oraz J. D. zaciągnęli kredyt u (...) – Banku (...) Oddziału w S. w wysokości 3.410.000,00 zł z przeznaczeniem na budowę lokalu w domu wielorodzinnym, w którym znajdował się lokal mieszkalny, położony w S. przy ul. (...). **(bezsporne), nadto:**

dowód: umowa kredytu z dnia 7.11.1988 r. /k. 257 – 258 v./, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 – 429/,

W dniu 10.11.1988 r. E. D. dokonała likwidacji założonej na jej rzecz przez swoją matkę H. T. książeczki mieszkaniowej. Środki pozyskane z jej likwidacji w wysokości 82.500,00 zł oraz z tytułu uzyskanej premii gwarancyjnej w wysokości 177.051,00 zł E. D. wpłaciła na pokrycie wkładu na lokal mieszkalny, położony w S. przy ul. (...).

dowód: poświadczenie odbioru k. 123, wyliczenie kwoty do uregulowania wkładu k. 127, karta wpłat k. 128, potwierdzenie wniesienia należności /k. 248, 250/, zeznania E. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 429 - 430/, zeznania świadka Z. H. złożone na rozprawie w dniu 4.02.2015 r. /k. 305 - 306/,

J. D. pracował przy budowie budynku, w którym znajdował się lokal mieszkalny, położony w S. przy ul. (...). Pracę tę wykonywali także członkowie rodzin małżonków E. D. i J. D.. **(bezsporne), nadto:**

dowód: książeczka odpracowanych godzin k. /251 - 254/, pisma Międzyzakładowego (...) Zespołu Mieszkaniowego przy Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S. /k. 351 i 352/, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 - 429, zeznania E. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 429 - 430/, zeznania świadka Z. H. złożone na rozprawie w dniu 4.02.2015 r. /k. 305 - 306/, zeznania świadka Ł. D. złożone na rozprawie w dniu 4.02.2015 r. /k. 306 - 307/, zeznania świadka H. D. złożone na rozprawie w dniu 26.11.2014 r. /k. 273/, zeznania świadka R. D. złożone na rozprawie w dniu 26.11.2014 r. /k. 274/, zeznania świadka T. jakubowskiego złożone na rozprawie w dniu 26.11.2014 r. /k. 274/, zeznania świadka M. S. (1) złożone na rozprawie w dniu 26.11.2014 r. /k. 275/.

Celem sfinansowania dokończenia budowy budynku, w ramach którego znajdował się lokal mieszkalny, położony w S. przy ulicy (...), małżonkowie zaciągnęli pożyczki u swoich rodziców. Od rodziców J. D. małżonkowie pożyczycyli łącznie 4.500.000,00 zł. Pożyczka została w całości zwrócona. **(bezsporne), nadto:**

dowód: umowa pożyczki z dnia 17.10.1993 r. /k. 259/, dowody wpłat /k. 260/, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 - 429, zeznania E. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 429 - 430/, zeznania świadka Z. H. złożone na rozprawie w dniu 4.02.2015 r. /k. 305 - 306/,

W listopadzie 1991 r. budynek mieszkalny położony w S. przy ulicy (...) został oddany do użytku. Do uzyskania prawa do mieszkania niezbędnym było zgromadzenie określonego wkładu pieniężnego, składek członkowskich oraz odpracowanie liczby godzin, ewidencjonowanych w prowadzonej kartotece księgowej, wskazującej na kwotę 22.551.615 zł tytułem wkładu, 381.200,- tytułem składek członkowskich i ekwiwalent za godziny wraz z odsetkami 274.000 zł.

dowód: pismo Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej z dnia 28.04.2016 r. /k. 453/, kartoteka /k.454-455/.

Mieszkania znajdowały się w tzw. stanie deweloperskim. J. D. zajmował się pracami wykończeniowymi w lokalu mieszkalnym, położonym w S. przy ulicy (...). **(bezsporne).**

Decyzją z dnia 12.10.2000 r. Prezydent Miasta S. dokonał przekształcenia przysługującego małżonkom E. D. oraz J. D. prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w S. przy ulicy (...), o powierzchni 1653 m⁽²⁾, oznacz. nr (...) obręb nr (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), na prawo własności do (...) części na prawach wspólności ustawowej małżonków. **(bezsporne), a nadto:**

dowód: decyzja nr GR.X. (...)- (...) z dnia 12.10.2000 r. /k. 387 - 387 v., dowód uiszczenia opłaty za przekształcenie /k. 388 i 388 v..

Współwłaściciele nieruchomości gruntowej, położonej w S. przy ulicy (...), podjęli uchwałę w sprawie sposobu zniesienia współwłasności wspólnej nieruchomości. W dniu 23.06.2003 r. właściciele nieruchomości gruntowej, położonej w S. przy ulicy (...), wnieśli do Sądu Rejonowego w Słupsku wniosek o zniesienie współwłasności wspólnej nieruchomości poprzez przyznanie każdemu z właścicieli swojego lokalu mieszkalnego wraz z proporcjonalnym udziałem w nieruchomości wspólnej oraz nieruchomości gruntowej. Postanowieniem z dnia 30.11.2004 r. postępowanie zostało umorzone wobec zawarcia ugody sądowej. Na mocy tejże ugody właściciele zniesli współwłasność wspólnej nieruchomości gruntowej położonej w S. przy ulicy (...), o powierzchni 1653 m⁽²⁾, oznacz. nr (...) obręb nr (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), zabudowanej budynkiem mieszkalnym, poprzez m.in. przyznanie na wyłączną własność lokalu nr (...) o powierzchni 67,42 m⁽²⁾ wraz z udziałem (...) 000 w prawie własności części wspólnych budynku oraz nieruchomości gruntowej działki nr (...) – małżonkom E. D. w 1/2 nie wydzielonej części i J. D. w 1/2 nie wydzielonej części **(bezsporne), a nadto**

dowód: dokumenty znajdujące się w aktach I Ns 374/03: wniosek o zniesienie współwłasności /k. 2 – 8 v./, wypis uchwały nr Wspólnoty Mieszkaniowej „Osiedle (...)” w S. /k. 10/, postanowienie z dnia 30.11.2004 r. /k. 98/, ugoda z dnia 30.11.2004 r. /k. 89 – 97/.

Obecnie byli małżonkowie E. D. oraz J. D. są współwłaścicielami do 1/2 nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny, położony w S., przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...) **(bezsporne), nadto:**

dowód: odpis z księgi wieczystej KW nr (...) (k. 37-39 akt).

Wartość tego lokalu mieszkalnego według stanu, w jakim znajdował się na dzień 27.02.2003 r. wynosi 161.000,00 zł.

dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego A. D. /k. 169 - 201/, uzupełniająca ustna opinia biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego A. D. złożona na rozprawie w dniu 4.02.2015 r. /k. 303 – 304/, uzupełniająca pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego A. D. /k. 466 – 477/, uzupełniająca ustna opinia biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego A. D. złożona na rozprawie w dniu 16.11.2016 r. /k. 522 – 522 v./.

Po ustaniu wspólności majątkowej E. D. oraz J. D. ponosili koszty z tytułu użytkowania lokalu mieszkalnego, położonego w S. przy ul. (...) po połowie. Decyzją z dnia 24.02.2006 r. Zarząd Wspólnoty Mieszkaniowej (...) w S. zdecydował, iż koszty związane z użytkowaniem i eksploatacją lokalu mieszkalnego, położonego w S. przy ulicy (...) będą dzielone po równo między małżonkami E. D. i J. D.. **(bezsporne), a nadto**

dowód: zaświadczenie Wspólnoty k. 157, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 – 429/,

E. D. przez cały czas trwania związku małżeńskiego zatrudniona była w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S. – obecnie (...) Serwis Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.. **(bezsporne), nadto:**

dowód: karty wynagrodzeń za okres 1985 – 2003 /k. 218 i 329/, zeznanie o wysokości wspólnych dochodów k. 255 - 256 v./, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 – 429,

J. D. z zawodu jest monterem instalacji sanitarnych. J. D. wykonywał pracę zarobkową przez prawie cały czas trwania związku małżeńskiego, z wyłączeniem okresu od 20.02.1995 r. do 29.02.1996 r., podczas którego był osobą bezrobotną i pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

dowód: zeznanie o wysokości wspólnych dochodów /k. 255 - 256 v./, karty zarobkowe za okres od 1989 – 1991 /k. 144 – 146/, J. D. /k. 153 – 153 v./, informacje o uzyskanych dochodach /k. 154 i 155/,

zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy w S. z dnia 4.07.2014 r. /k. 160/, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 – 429,

Po rozwodzie J. D. w dalszym ciągu zamieszkiwał w lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...), mając do dyspozycji najmniejszy pokój oraz pomieszczenia wspólne. J. D. wyprowadził się ze wspólnego lokalu stron w 2009 r. Od tej daty w lokalu tym zamieszkiwała E. D. wraz ze wspólnymi dziećmi – Ł. D. i P. D.. **(bezsporne), a nadto: zeznania E. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 429 - 430/,**

Po orzeczeniu między stronami rozwodu E. D. wykonała remont lokalu położonego w S. przy ulicy (...), w postaci: wymiany okien, wymiany piecyka gazowego, drzwi wewnętrznych, częściowego położenia tynków, malowania mieszkania, położenia glazury w kuchni. **(bezsporne), a nadto:**

dowód: faktury VAT i rachunki k. 107, 109 – 112, 132, 366, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, umowa sprzedaży z dnia 7.06.2013 r. k. 108, protokół odbioru k. 133, zeznania J. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 426 – 429/, zeznania E. D. złożone na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. /k. 429 - 430/,

Obecnie E. D. w dalszym ciągu zamieszkuje w lokalu mieszkalnym położonym w S. przy ulicy (...) wraz ze swoją córką P. D.. Nie pracuje i nie ma żadnego dochodu, prowadzi postępowanie odwoławcze od decyzji ZUS. Uczestniczka od lat 90-tych choruje na łuszczycę. W 2012 r. zdiagnozowano u niej czerniaka skóry, zaś w 2013 r. łuszczycowe zapalenia stawów. W 2014 r. E. D. przeszła operację wycięcia guza nowotworowego zlokalizowanego w kości udowej prawej.

Obecnie J. D. zamieszkuje oddzielnie. W 2010 r. stwierdzono u niego nowotwór.

dowód: dokumentacja medyczna J. D. k. 19 – 24, dokumentacja medyczna E. D. /k. 53 – 100, 205 – 211 v./, oświadczenie E. D. złożone na rozprawie w dniu 16.11.2016 r. /k. 276 – 277/.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 31 kro, z chwilą zawarcia małżeństwa, powstaje między małżonkami, z mocy ustawy, wspólność majątkowa (wspólność ustawowa), obejmująca przedmioty majątkowe, nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe, nie objęte wspólnością, należą do majątku osobistego każdego z nich. Przepis art. 33 kro zawiera wyczerpujące wyliczenie przedmiotów majątkowych, wchodzących w skład majątków osobistych małżonków. Do majątku wspólnego należą przedmioty majątkowe, nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (art. 32 § 1 kro), pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej któregośkolwiek z małżonków, dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków (art. 32§ 2 kro).

Od ustania małżeńskiej wspólności ustawowej aż do podziału tego majątku stosuje się – w odniesieniu do majątku wspólnego – odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych (art. 195 i nast. kc). Każdemu z małżonków przysługują składniki jego majątku odrębnego oraz udział w dotychczasowym majątku wspólnym. Zgodnie a przepisem art. 43 § 1 kro, oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. W trakcie postępowania o podział majątku wspólnego Sąd ustala skład majątku wspólnego oraz jego wartość (art. 684 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc).

Mając na uwadze przytoczoną regulację trzeba było w pierwszej kolejności stwierdzić, że podział majątku, zgodnie z art. 46 k.r.o., następuje w sprawach nieunormowanych w art. 42-45 k.r.o. przy odpowiednim zastosowaniu przepisów o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku: art. 567 § 3 k.p.c. oraz art. 680 i n. k.p.c. Przepisy o dziale spadku - art. 688 k.p.c. - odsyłają z kolei do przepisów o zniesieniu współwłasności: art. 617 i n. k.p.c.

Przystępując do ustalenia składu i wartości majątku wspólnego Sąd zważył, że następuje ono przy uwzględnieniu jego wartości z dnia dokonywania podziału, ale według stanu istniejącego w chwili ustania wspólności majątkowej. Przedmiotem podziału są jedynie aktywa majątku wspólnego, poza podziałem pozostają zaś długi. Podziałowi

podlegają przedmioty majątkowe, będące składnikami majątku wspólnego i istniejące w chwili dokonania podziału tego majątku.

Bezspornym było, iż strony nie zawierały umów majątkowych dotyczących wyłączenia, ograniczenia czy też rozszerzenia wspólności majątkowej oraz to, że z mocy wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 5.02.2003 roku, sygn. akt I RC (...), z dniem 27.02.2003 roku ustała pomiędzy E. D. i J. D. wspólność majątkowa łączna. Dlatego też każdy z byłych małżonków był uprawniony od tego momentu do wystąpienia z żądaniem podziału ich majątku wspólnego.

W niniejszej sprawie strony zajęły zgodne stanowiska co do składu majątku objętego wspólnością ustawową. W toku postępowania zgodnie ustaliły bowiem, iż w skład ich wspólnego majątku wchodzi jedynie prawo własności nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny, położony w S., przy ul. (...). Sąd zważył przy tym, iż na moment ustania wspólności ustawowej małżonkom przysługiwał udział w prawie współwłasności nieruchomości gruntowej położonej w S. przy ulicy (...), zabudowanej budynkiem mieszkalnym, w ramach którego znajdował się lokal stron. Do zniesienia współwłasności poprzez wyodrębnienie lokali doszło na mocy ugody sądowej w dniu 30.11.2004 r., a zatem po ustaniu wspólności majątkowej stron. Na mocy tejże ugody współwłaściciele znieśli współwłasność wspólnej nieruchomości poprzez m.in. przyznanie na wyłączną własność lokalu nr (...) o powierzchni 67,42 m² wraz z udziałem (...)000 w prawie własności części wspólnych budynku oraz nieruchomości gruntowej działki nr (...) – małżonkom E. D. w 1/2 nie wydzielonej części i J. D. w 1/2 nie wydzielonej części. Mając jednak na względzie, iż prawo to stanowi substrat prawa przysługującego małżonkom na dzień ustania wspólności majątkowej, nie ulega wątpliwości, że przedmiotem tegoż postępowania jest ostatecznie wyodrębnione prawo własności małżonków względem przedmiotowego lokalu mieszkalnego wraz przynależnym udziałem w części wspólnej nieruchomości i gruntu.

W niniejszym postępowaniu strony zgodnie wskazywały skład majątku wspólnego oraz sposób podziału majątku zgodnie wnosząc o podział majątku poprzez przyznanie prawa własności lokalu uczestniczące postępowania wraz z obowiązkiem spłaty wnioskodawcy. Strony nie zgodziły się natomiast co wartości składnika tego majątku.

Celem rozstrzygnięcia powyższego Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego A. D.. Biegła ta wydała w sprawie cztery opinie (w tym trzy opinie uzupełniające). Konieczność taka wynikała z szeregu zarzutów podnoszonych przez strony postępowania, które ostatecznie rozstrzygnięte zostały w pisemnej opinii uzupełniającej z dnia 16.06.2016 r. W opinii tej biegła w sposób szczegółowy i wyczerpujący odniosła się do wszystkich stawianych przez strony zarzutów ostatecznie opiniując, iż wartość rynkowa nieruchomości wspólnej stron według stanu na dzień 27.02.2003 r. (data uprawomocnienia się wyroku rozwodowego stron) wynosi 161.000,00 zł. Wartość tę biegła ustaliła w z uwzględnieniem faktu, iż po ustaniu wspólności majątkowej stron w lokalu poczyniony zostały nakłady zwiększające jego wartość.

Analiza treści opinii pisemnej oraz ustnych i pisemnej uzupełniających biegłej A. D. pozwalała na uznanie, że były one wyczerpujące, rzetelne i wiarygodne. Biegła w sposób przekonujący uzasadniła swoje stanowisko, wskazując przeprowadzone czynności. Proces dochodzenia biegłej do wniosków stanowiących konkluzję opinii był przedstawiony w sposób logiczny i nie budzący wątpliwości Sądu. Kwestionująca wnioski biegłego uczestniczka postępowania nie powołała dla uzasadnienia podnoszonych zarzutów żadnych przeciwdowodów, prowadząc jedynie niepopartą niczym polemikę.

Przyjmując wskazaną przez biegłą wartość Sąd zważył, że w doktrynie oraz orzecznictwie jednomyślnie podkreśla się, że zasadą jest, iż podział majątku wspólnego obejmuje składniki należące do tego majątku w dacie ustania wspólności oraz istniejące w chwili dokonywania podziału. Mówiąc inaczej, rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast przedmiotem podziału pozostaje stan czynny masy majątkowej w czasie orzekania o podziale (por. np. postanowienie SN z 27 sierpnia 1979 r., III CRN 137/79, OSNCP 1980, nr 2, poz. 33, uzasadnienie uchwały SN z 19 maja 1989 r., III CZP 52/89, OSNCP 1990, nr 4-5, poz. 60 albo uzasadnienie postanowienia SN z 7 kwietnia 1994 r., III CZP 41/94, Biul. SN 1994, nr 5, s. 22).

W świetle powyższych rozważań Sąd ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków J. D. i E. D. wchodzi stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny, położony w S., przy ul. (...) dla którego Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 161.000,00 zł, która jest aktualną wartością rynkową lokalu oszacowanego według stanu, w jakim znajdował się w dacie ustania wspólności majątkowej stron w dniu 27.02.2003r., tj. w stanie bez wykonanych prac remontowych w zakresie położenia terakoty w kuchni, oblicowania ścian gładzi w kuchni, położenia tynku w kuchni, wymiany okien w lokalu, wymiany piecyka gazowego i dwóch par drzwi wewnętrznych, które to prace wykonała uczestniczka po dacie ustania wspólności małżeńskiej.

W następnej kolejności Sąd przystąpił do oceny wniosku uczestniczki o ustalenie nierównych udziałów stron w majątku wspólnym żądającej, by udziały byłych małżonków w majątku wspólnym wynosiły odpowiednio $\frac{1}{4}$ dla wnioskodawcy J. D. i $\frac{3}{4}$ dla uczestniczki postępowania E. D., ze względu na stopień przyczynienia się każdego z małżonków do powstania tego majątku.

W ocenie Sądu wnioski ten nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 43 § 1 k.r.o. oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym.

W zacytowanym przepisie art. 43 § 1 k.r.o. wyrażono zasadę równych udziałów w szerokim ujęciu, ponieważ dotyczy ona nie tylko sytuacji w chwili zniesienia wspólności, ale ponadto wskazuje, że małżonkowie w czasie trwania wspólności tworzą majątek wspólny, do którego mają równe uprawnienia, mające w czasie trwania wspólności nierozdzielny (niesamodzielny) charakter.

W judykaturze wskazuje się na zasadę równych udziałów w odniesieniu do czasu po ustaniu wspólności; jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 kwietnia 1972 r. III CRN 626/71, LEX nr 7084: "Przepis art. 43 k.r.o. ustanawia zasadę, że po ustaniu wspólności ustawowej oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku, który był nią objęty. Taka zasada odpowiada normalnemu układowi stosunków wzajemnych w małżeństwie", a majątek wspólny "jest z reguły owocem wspólnym starań obojga małżonków, niezależnie od tego, w jakiej postaci starania te przejawiają się".

Jednocześnie trzeba było zważyć, że zasada równych udziałów w majątku wspólnym nie jest bezwzględna, bowiem z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. (art. 43 § 2 zd. 1 kro).

Przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym (art. 43 § 3 kro).

Przepis art. 43 § 2 k.r.o. wskazuje dwie przesłanki ustalenia nierównych udziałów, **które muszą wystąpić łącznie**, a mianowicie ważne powody oraz różny stopień przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego (por. postanowienie SN z dnia 21 listopada 2002 r., III CKN 1018/00, LEX nr 77054).

Pierwszą przesłanką z art. 43 § 2 kro, jest niejednakowy stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego. W judykaturze wskazuje się, że okoliczność ta występuje w podwójnej roli, stanowi bowiem zarazem miernik ustalenia wysokości udziałów, lecz leży też u podstaw rozstrzygnięcia sądu, „ważne powody” nie mogą same przez się uzasadniać ustalenia nierównych udziałów, jeżeli stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego jest równy. Z drugiej strony nierówność pod tym względem bierze się pod uwagę tylko wtedy, gdy przemawiają za tym „ważne powody”. Stanowią one bowiem drugą przesłankę. Obie przesłanki muszą być spełnione kumulatywnie. Dlatego też art. 43 § 2 kro może mieć zastosowanie nie w każdym wypadku faktycznej nierówności przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego, lecz tylko w tych wypadkach, gdy małżonek, przeciwko któremu skierowano żądanie ustalenia nierównych udziałów w sposób rażący i uporczywy nie przyczynił się do powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych.

Analizując w pierwszej kolejności wskazywaną przez żądającą ustalenia nierównych udziałów uczestniczkę postępowania przesłankę nierównego przyczynienia się do powstania majątku wspólnego trzeba było zauważyć, że przepis art. 43 k.r.o. stanowi także podstawę do przyjęcia domniemania równego przyczynienia się obojga małżonków do powstania majątku wspólnego.

W związku z tym na małżonku wnoszącym o ustalenie nierównych udziałów spoczywa ciężar dowodu, że stopień jego przyczynienia się był większy. W doktrynie podkreśla się przy tym, że dowód dotyczący różnego stopnia przyczynienia się dotyczy przede wszystkim skutku postępowania małżonków i nie może ograniczać się do wykazania tylko zbyt niskiej staranności o powiększanie majątku. (tak G. Jędrejek, Komentarz do art. 43 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, Komentarz LEX 2013).

Pod pojęciem „przyczynienia się” małżonków do powstania majątku wspólnego – jak podkreśla się w piśmiennictwie – należy rozumieć nie tylko działania małżonków prowadzące bezpośrednio do powiększenia substancji majątku wspólnego, ale całokształt ich starań o założoną przez zawarcie małżeństwa rodzinę i zaspokajanie jej potrzeb. O stopniu tego przyczynienia się nie decyduje wyłącznie wysokość zarobków lub innych dochodów osiąganych przez małżonków (vide: uzasadnienie postanowienia SN z dnia 27.06.2003 r., IV CKN 278/01, LEX nr 82435).

Stanowczego podkreślenia przy tym wymagało, że w myśl ogólnej zasady wyrażonej w art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z obowiązującą procedurą cywilną nie do sądu należy zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Obowiązek przedstawiania dowodów spoczywa bowiem na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na tej stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne.

Spostrzeżenia powyższe miały w niniejszej sprawie takie znaczenie, że to na żądającej ustalenia nierównych udziałów uczestniczce spoczywał w pierwszej kolejności ciężar wykazania, iż w większym, aniżeli wnioskodawca stopniu, przyczyniła się do powstania majątku wspólnego.

W ocenie Sądu uczestniczka postępowania nie zdołała wykazać w niniejszym postępowaniu, iż w większym stopniu przyczyniła się do powstania majątku wspólnego.

Sąd zważył przy tym, że przekonanie o większym stopniu przyczynienia się do powstania majątku uczestniczka opierała na twierdzeniu, iż środki na pokrycie wkładu za mieszkanie stron pozyskane zostały od rodziców uczestniczki postępowania, zaś późniejsze wpłaty na budowę lokalu dokonywane były przez uczestniczkę i pochodziły z wykonywanej przez nią pracy zarobkowej, ze zlikwidowanej książeczki mieszkaniowej, która została założona na jej rzecz oraz z zaciągniętego przez strony postępowania kredytu hipotecznego, który spłacony został ze środków przekazanych od rodziców stron po połowie, przy czym środków przekazanych przez matkę uczestniczki małżonkowie nie musieli zwracać. Uczestniczka postępowania ponadto podniosła, iż od początku małżeństwa, w przeciwieństwie do wnioskodawcy, który stracił prace i był osobą bezrobotną, jest pracownikiem pełnoetatowym. Okoliczności te w ocenie uczestniczki postępowania, uzasadniały ustalenie nierównych udziałów stron.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego środki potrzebne na budowę lokalu mieszkalnego stron pochodziły w znaczącej mierze z pracy zarobkowej stron oraz zaciąganych przez nie i spłacanych w trakcie trwania małżeństwa pożyczek. Podnoszona przez uczestniczkę okoliczność sfinansowania prawa do lokalu w części ze środków pochodzących z majątku odrębnego uczestniczki, w tym darowanych jej przez matkę przed zawarciem związku małżeńskiego, stanowiła uzasadnienie dla rozliczenia nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny, który to wniosek zgłosiła również uczestniczka w niniejszym postępowaniu. Rozliczenie tych środków jako nakładów wyłączało przyjęcie, że wnosząc je uczestniczka w wyższym stopniu przyczyniła się do powstania majątku wspólnego. Ponadto istotną okolicznością przemawiającą za przyjęciem, iż J. D. w równym stopniu przyczynił się do powstania wspólnego majątku stron był fakt świadczenia przez niego osobistej pracy przy budowie wspólnej nieruchomości oraz, po odebraniu lokalu, fakt dokonania czynności wykończeniowych, umożliwiających stronom zamieszkanie w lokalu.

Okoliczności te Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów, w tym zeznań świadków (Z. H. /k. 305 – 306/, T. J. /k. 274/, M. S. (2) /k. 275/, H. D. /k. 273/, R. D. /k. 274/), książeczki odpracowania godzin /k. 251 – 254/, pisma Międzyzakładowego (...) Zespołu Mieszkaniowego przy Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S. /k. 351 i 352/, kart zarobkowych stron /k. 218 i 329, 144-1446/ oraz informacji o dochodach /k. 154 i 155/.

Nie mogło również stanowić o większym przyczynieniu się uczestniczki postępowania do powstania majątku wspólnego ustalenie, iż wnioskodawca przez pewien czas był osobą bezrobotną. Jak bowiem wynika z zaświadczenia wydanego przez Urząd Pracy w S. w dniu 4.07.2014 r. /k. 160/ J. D. był osobą bezrobotną jedynie w okresie od 20.02.1995 r. do 29.02.1996 r. Jedynym składnikiem majątku wspólnego, podlegającym podziałowi w niniejszej sprawie jest prawo do lokalu mieszkalnego, które zostało nabyte przed okresem, w którym wnioskodawca pozostawał bezrobotny. Nie można było zatem przyjąć, że roczny okres bezrobocia stanowił o zmniejszonym przyczynieniu się wnioskodawcy do powstania majątku wspólnego. Jak wynika z załączonych kart zarobkowych /k. 144-146/ oraz informacji o dochodach /k. 154 i 155/ w pozostałym okresie małżeństwa J. D. wykonywał pracę zarobkową przez prawie cały okres trwania małżeństwa.

Jak podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, za ważne uznane mogą być takie tylko powody, których doniosłość wynika z zasad współżycia społecznego (postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 1972 r., III CRN 626/71, LEX nr 7084). Przy ocenie istnienia «ważnych powodów» w rozumieniu art. 43 k.r.o. należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli" (postanowienie SN z dnia 5 października 1974 r., III CRN 190/74, LEX nr 7598). Ocena ważnych powodów musi być zatem kompleksowa, ponieważ częściowe tylko negatywne postępowanie może być skutecznie skompensowane inną, pozytywną formą aktywności, kształtującą majątek wspólny.

Podzielając w zupełności przytoczone stanowisko trzeba było dojść do wniosku, że art. 43 § 2 kro nie dotyczy każdej faktycznej nierówności przyczynienia się do powstania majątku wspólnego, lecz tylko wypadków gdy małżonek przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównego udziału, **w sposób rażący lub uporczywy nie przyczyniał się do powstania majątku dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych**. Poza tym, ocena ważnych powodów ustalenia nierównych udziałów musi być kompleksowa i należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej. Fakt uzyskiwania przez jednego z małżonków wyższych dochodów wobec drugiego małżonka, jak również pozostawanie przez jednego małżonka czasowo bez pracy, nie może stanowić, zdaniem Sądu, podstawy do ustalenia nierównych udziałów.

W ocenie Sądu nie wykazano w niniejszym postępowaniu zaistnienia takich sytuacji, które mogłyby być oceniane jako rażące i uporczywe nie przyczynianie się wnioskodawcy do powstania majątku wspólnego, skoro w całym okresie trwania małżeństwa wykonywał pracę zawodową, czynnie uczestniczył w budowie stanowiącego jedyny składnik majątku stron lokalu poprzez pracę przy jego budowie oraz prowadzeniu prac wykończeniowych.

Mając zatem na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli, Sąd doszedł do wniosku, że nie ziszcila się przesłanka ważnych powodów, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego sprzeciwiałyby się przyznaniu wnioskodawcy równego udziału w majątku wspólnym.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w pkt II sentencji postanowienia.

Przystępując do podziału majątku wspólnego stron Sąd zważył, że zgodnie z treścią art. 212 § 2 kc rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Orzekając o sposobie podziału majątku Sąd kierował się treścią art. 43 § 1 kro, zgodnie z którym oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Przystępując do rozliczenia wartości przyznanych poszczególnym uczestnikom rzeczy oraz określenia wysokości ewentualnych dopłat i spłat Sąd zważył, że zgodnie z treścią art. 212 §

1 kc jeżeli zniesienie współwłasności następuje na mocy orzeczenia sądu, wartość poszczególnych udziałów może być wyrównana przez dopłaty pieniężne.

Dokonując podziału majątku stron Sąd miał na względzie zgodny w tym zakresie wniosek stron. Wobec powyższego Sąd uwzględnił ten wniosek i przyznał własność lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...), dla którego Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 161.000,00 na rzecz uczestniczki postępowania wnioskodawcy (pkt III ust. 1 postanowienia).

Wobec przyjęcia, iż udziały stron w majątku wspólnym były równe Sąd w pkt III ust. 2 postanowienia zasądził od uczestniczki postępowania E. D. na rzecz wnioskodawcy J. D. kwotę 80.500,00 zł tytułem spłaty jego udziału w majątku wspólnym, płatną jednorazowo w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w zapłacie tej należności.

Określając termin spłaty udziału Sąd miał na względzie możliwości stron oraz ich uzasadnione potrzeby. Wnioskodawca bowiem, z uwagi na swoją nieuregulowaną sytuację mieszkaniową, nie wyrażał zgody na spłatę jego udziału z odroczonym terminem płatności lub w ratach, zaś uczestniczka postępowania sygnalizowała o możliwości pozyskania środków potrzebnych na spłatę wnioskodawcy ze spadku, wskazywała, że nie ma obecnie żadnego dochodu, zaś w spłacie pomoże jej syn, który pracuje i ma zdolność kredytową, zaś w przypadku braku takiej możliwości rozważała możliwość sprzedaży lokalu. W ocenie Sądu brak dochodów uczestniczki czynił niecelowym rozważenie rozłożenia zasądzonej należności na raty, zaś określony termin spłaty będzie wystarczający dla podjęcia przez uczestniczkę niezbędnych działań, nie naruszając przy tym usprawiedliwionych interesów uczestnika.

Uczestniczka postępowania wniosła także o rozliczenie nakładów z majątku osobistego uczestniczki postępowania na majątek wspólny stron w postaci:

- kwot wpłacanych przez rodziców uczestniczki postępowania przed zawarciem związku małżeńskiego, tj. wkładu wniesionego przez matkę uczestniczki postępowania w wysokości 300.000,00 zł, wpłaty w wysokości 255.186,00 zł, składek członkowskich w kwocie 6.600,00 zł (łącznie 561.786,00 zł),
- środków związanych z likwidacją założonej na jej rzecz księżeczki mieszkaniowej w kwocie 82.500,00 zł oraz premii gwarancyjnej w wysokości 177.051,00 zł (łącznie 342.676,00 zł),
- kwot pochodzących z zaciągniętej przez uczestniczkę postępowania pożyczki z zakładu pracy w wysokości 83.125,00 zł z przeznaczeniem na IV ratę wkładu na lokal, a przekazywanych na budowę wspólnej nieruchomości oraz
- przeprowadzonego po rozwodzie we wspólnym lokalu remontu w postaci wymiany okien (1.583,00 zł), piecyka gazowego (1.186,00 zł), przeróbki i wymiany instalacji gazowej (350,00 zł) oraz opłaty za zdjęcie gazomierza (163,44 zł).

Zgodnie z art. 567 kpc w postępowaniu o podział majątku sąd rozstrzyga także o tym jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. W myśl art. 45 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z jego majątku osobistego na majątek wspólny. Wniosek o rozliczenie takich wydatków i nakładów wymaga sprecyzowania co do wysokości, jak i udowodnienia, zgodnie z regułami określonymi w art. 6 kc i art. 232 kpc w zw. z art. 13 § 2 kc.

Oceniając rodzaj żądanych przez uczestniczkę nakładów zważyć należy, iż dzielą się one na trzy rodzaje: nakłady poczynione przed zawarciem małżeństwa (300.000,00 zł – wkład mieszkaniowy, 6.600,00 zł – składki członkowskie), nakłady poczynione w jego trakcie (82.900,00 zł + 177.051,00 zł – likwidacja księżeczki + premia gwarancyjna, 83.125,00 zł – pożyczka z zakładu pracy) oraz nakłady poczynione po ustaniu małżeństwa (remont wspólnej nieruchomości).

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, iż to matka uczestniczki postępowania – H. T. pierwotnie była członkiem Międzyzakładowego (...) Zespołu Mieszkaniowego przy Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S. i w

związku z tym dokonała wpłat w kwocie 300.000,00 zł na pokrycie wkładu mieszkaniowego, kwoty 6.600,00 zł z tytułu składek członkowskich. Ponadto jak wynika z karty wpłat /k. 128/ oraz zeznań E. D. /k. 429 – 430/ przed zawarciem małżeństwa stron H. T. dokonała wpłaty trzech wpłat kwot w łącznej wysokości 255.186,00 zł. Bezsprzeczne było również, że nabyte uprawnienie matka uczestniczki darowała córce, przed zawarciem przez nią związku małżeńskiego.

Ponadto jak wynika Z. H. /k. 305 – 306/ oraz dokumentów zgromadzonych w aktach: wyliczenia kwoty do uregulowania wkładu /k. 127/, karty wpłat /k. 128/, potwierdzenia wniesienia należności /k. 248, 250/, poświadczenia odbioru /k. 123/ w dniu 10.11.1988 r. E. D. dokonała likwidacji założonej na jej rzecz przez swoją matkę H. T. książeczki mieszkaniowej, zaś środki pozyskane z jej likwidacji w wysokości 82.500,00 zł oraz z tytułu uzyskanej premii gwarancyjnej w wysokości 177.051,00 zł E. D. wpłaciła na pokrycie wkładu na lokal mieszkalny, położony w S. przy ul. (...).

Kwoty te (w łącznej wysokości 821.337,00 zł), jako wniesione przed zawarciem małżeństwa stron oraz pozyskane z założonej przez zawarciem małżeństwa stron książeczki mieszkaniowej, należy niewątpliwie uznać jako nakład z majątku osobistego uczestniczki postępowania na majątek wspólny stron.

W ocenie Sądu chybiające jest stanowisko uczestniczki postępowania mówiące o tym, że nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny przez nią poczynione stanowiły także środki pochodzące z zaciągniętej przez uczestniczkę w dniu 19.11.1987 r. u swojego pracodawcy pożyczki zakładowej w wysokości 83.125,00 zł, wszak pożyczka ta zaciągnięta została po zawarciu małżeństwa, środki z niej przeznaczone zostały spożytkowane na budowę wspólnego lokalu mieszkalnego, zaś spłata odbywała się z dochodów obojga małżonków. Okoliczności te nie pozwalają na przyjęcie, iż wartość tejże pożyczki stanowi nakład uczestniczki postępowania.

Charakteru takiego nie można przypisać także wartości dokonanych przez uczestniczkę postępowania we wspólnym lokalu mieszkalnym remontów. Przeprowadzone prace i ulepszenia zostały dokonane oraz sfinansowane przez uczestniczkę już po rozwodzie stron. Wartość lokalu oraz wysokość należnej uczestnikowi spłaty przyjęto bez uwzględnienia poczynionych przez uczestniczkę nakładów. Wartość lokalu jest niższa dlatego, że oszacowano ją według stanu z daty ustania wspólności majątkowej, nie według stanu ulepszanego, aktualnego, zaś wobec dokonania podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie na wyłączną własność jedynek składnika tego majątku uczestniczce postępowania, nakłady te uczestniczka zachowuje dla siebie. W konsekwencji brak było podstawy do ponownego rozliczenia kwot wydatkowanych na remonty i ulepszenia po ustaniu wspólności ustawowej.

Wobec ustalenia, iż uczestniczka postępowania poniosła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny stron w łącznej wysokości 821.337,00 zł pojawiła się kwestia w jaki sposób kwotę ta winna być rozliczona przy podziale majątku stron.

W ocenie Sądu usprawiedliwionym jest zastosowanie do ustalonego w niniejszej sprawie stanu faktycznego metody wskazanej w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 5.10.1990 r. (sygn. akt III CZP 55/90, OSNC 1991/4/48), w której stwierdzono, iż **wartość nakładu z majątku odrębnego jednego z małżonków na ich majątek wspólny, polegającego na wpłacie dokonanej przez tego małżonka na wkład mieszkaniowy związany ze spółdzielczym prawem do lokalu, odpowiada w chwili podziału tego majątku takiej części wartości spółdzielczego prawa do lokalu, jaką część stanowiła ta wpłata w stosunku do całego wkładu mieszkaniowego wpłaconego przez małżonków, od zgromadzenia którego uzależniony był przydział mieszkania.**

Podzielając w zupełności przytoczone wyżej stanowisko Sąd zważył, iż winno mieć ono analogiczne zastosowanie do prawa do lokalu nabytego przez strony, bowiem – podobnie jak przy spółdzielczym prawie do lokalu – nabycie tego prawa uzależnione było od zgromadzenia odpowiedniego wkładu. W konsekwencji celem ustalenia wartości nakładu poniesionego przez uczestniczkę należało obliczyć stosunek wielkości tego wkładu (821.337,00 zł) do wielkości całego wkładu, składek i świadczeń wymaganego do nabycia mieszkania (23.206,815 zł), następnie tak uzyskaną wartość (3,50%) zestawić z wartością lokalu na dzień ustania wspólności majątkowej (161.000,00 zł).

Wzgląd na powyższe uzasadniał dokonanie rozliczenia poniesionych przez uczestniczkę postępowania nakładów w wysokości 5.635,- zł, obliczonych jako 3,5% z kwoty 161.000 zł. Udziały stron w majątku wspólnym były równe, mieszkanie przydzielono w całości uczestniczce, ze spłatą połowy wartości na rzecz wnioskodawcy. W tej sytuacji zasądzone od wnioskodawcy J. D. na rzecz uczestniczki postępowania E. D. połowę poniesionych przez uczestniczkę nakładów (w kwocie 2.817,50 zł) płatną jednorazowo w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w zapłacie tej należności oraz oddalono wniosek uczestniczki o rozliczenie nakładów i wydatków w pozostałym zakresie, o czym orzeczono jak w pkt IV postanowienia.

O kosztach postępowania orzeczono jak w pkt V postanowienia, na podstawie art. 520 § 1 kpc, art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. Według wyrażonej w § 1 art. 520 kpc zasady każdy uczestnik postępowania nieprocesowego ponosi koszty, które sam wydatkował bezpośrednio lub które powstały na skutek uwzględnienia przez sąd jego wniosku o przeprowadzenie określonych czynności procesowych. Sąd zważył przy tym, że zgodnie z prezentowanym w orzecznictwie stanowiskiem zgłoszenie przez zainteresowanych odmiennych wniosków, co do sposobu podziału majątku wspólnego, nie powoduje powstania sprzeczności ich interesów w rozumieniu art. 520 § 2 k.p.c. (postanowienie SN z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 133/11, Lex nr 1215253).